

KUR Y E R L I T E W S K I

w W I L N I E dnia 13. Marca V. S. R O K U 1809.

S. PETESBURG V. S. d. 2 Marca. Dnia 27 lutego J. J. Mość i Imperatorowa Elzbieta Alexieowna przystępowali do tajemnic świętych. Fligel Adiutant J. J. Mości, Półkownik Leybgwardyi konney Włodek, uwalnia się na dni 28 — Wciagu roku 1808 przewieziono kanałem Ładogskim ze stolicy towarów za 2595628 rubli. Przyjechał tu z Paryża kon. stanu Szulekow z departamentu spraw zagranicznych.

MADRYT d. 22 lutego. Sarragossa nad wszelkie mniemanie uporczywiey broniła się. Wielkie to miasto, zamieniło się w kupę popiołów. Sarragossy mieszkańcy grali pierwszą rolę w insurrekcyi między nieprzyjaciółmi nowego rządu. Potrafili wstrzymać Deputowanych arragońskich od wyjazdu na Juntę bayońską. Wszystkie dla nich uwagi były daremne. Biskupi i duchowni, którzy dawniey wielki wpływ u nich mieli, nie zgoła dokazać niemogli. Wzbroniono francuzom wstępu do miasta. Musiał więc W. X. Bergu, GL. Murat, teraz Król Joachim, posłać G. Lefebvre Desnouettes z wojskiem przeciw Sarragossie. Mieszkańcy zgromadzili ze wszystkich części Arragonii milicyą, woyska regularne, i miasto na prędce utwierdzili. Gmachy odosobnione w zamki przemieniły się. G. Lefebvre po krwawych boiach opanował zewnętrzne fortyfikacye, lecz dla niedostatku ciężkiej artyleryi, niemógł skutecznie miasta bombardować. Mar: Moncey przysłał posiłki i całej dywizyi dowodztwo powierzył G. Verdier. Po dwojono attaki, wyłamano dwie bramy; wpadli szturmem francuzi do miasta, opanowali kilka ulic, lecz po 8 dniowym goszczeniu w mieście, wrócił się G. Verdier do utwierdzonego obozu, czekając tam na ciężką artyleryą z Pampeluny. Tém czasem nastąpił ustęp francuzów z Madrytu do Ebro, a Król Józef podług przyjętego planu odpornego kazał woysku opuścić Arragonią. GG. Lefebvre i Verdier przyłączyli się zatem do korpusu Mar: Moncey na granicach Nawarry. Kiedy na początku zimy Imperator zagaiał kampanią w Hiszpanii, i do Madrytu przedzierał się, insurgenci nowemi fortyfikacyami utwierdzili Sarragossę, która po bitwie pod Tudela stała się punktem szkodowym dla zebrania uciekających. Mar: Moncey opasał więc na nowo ze swoim korpusem. Mar: Mortier zajął miejsce jego w grudniu. Przedsięwzięto porządne oblężenie. Przy końcu grudnia po krwawych gonitwach zdobyli francuzi utwierdzone miejsca koło miasta, i mimo licznych wycieczek załogi, oraz wyteżonego ognia artyleryi otworzono przykopy, które w połowie stycznia tak zbliżono do miasta, że bombardowanie mogło być zaczęte. Zła-

mar: wieże upadły; gmachy i klasztory wperzynę obrócone zostały. Jednak Junta arragońska pod prezydencyą Palafoxa słuchać o kapitulacyi nie chciała. G. Junot obiwszy komendę nad wojskiem oblegającym kazał dnia 29 szturm przypuścić. Po krwawey bitwie zdobyli francuzi trzecią część miasta, szturmem wzięli dwa klasztory w małe zamki przemienione. W klasztorze S. Józefa z zaciętością bronili się rokoszanie. Palafox zamyślając uderzyć z tyłu na francuzów, wysłał swego brata Franciszka dla sprowadzenia pospolitego ruszenia Arragonii. Don Fran. Palafox nocą wypłynął z miasta rzeką Ebro, prowadząc z sobą broń na batach. Jeden tylko statek postrzeżony wzięty został. D. F. Palafox utwierdził się w pięknym mieście Alcanitz stolicy gociu gromad. W całej prowincyi nastąpiło poruszenie. Oblegający więc doznawać zaczęli niedostatku żywności. Musiał zatem G. Suchet podnieść oblężenie miasta Catalayud i do korpusu oblegającego przyłączyć się. Mar: Lannes postąpił do Cuenca dla zasłonięcia oblegających. G. S. Cyr koło Tortosy rozłożył się uważając obróty woysk Walencyi dla przecięcia ztąd posilków Sarragossie. G. Suchet z częścią woyska lewym brzegiem Ebro, G. Vatrin z 2 t, prawym brzegiem, do Alcanitz ruszyli przeciwko tłumowi uzbrojonych przez Palafoxa wieśniaków. W każdym miejscu walczyć musieli francuzi, i z wielkim przelewem krwi każdą wieś zdobywać: nadewszystko uporna bitwa zaszła pod Jxar. Francuzi przybywszy pod Alcanitz znaleźli góry osadzone wieśniakami i wojskiem regularnem, przełamawszy upor, wyparli rokoszanów do szanów miasto otaczających. Tu więc po krwawych boiach, skończyło się na zdobyciu twierdzy, wielkich magazynów i wielu niewolników. Bezpiecznie zatem prowadzone być mogło oblężenie Sarragossy. Mar: Lannes i G. S. Cyr zatrzymali się z wyprawą do Cuenca i Walencyi dla zasłonięcia szturmujących od wszelkiego ataku z południowej i północnej strony. Dobytą naresztę francuzi dwóch klasztorów ufortyfikowanych. W ten czas już Arragończycy prosić zaczęli o kapitulacyą. Mar: Lannes odrzucił propozycyą, lecz przebaczenie imieniem Króla ogłosił. Dnia 21 lutego opanowali więc całą twierdzę ze wszystkimi jej częściami. Palafox, który z takim mężstwem i uporem tak długie wytrzymał oblężenie, nie chciał zaprzysiąc poddaństwa Józefowi, a zatem w niewolę poszedł.

Teraz po zdobyciu Sarragossy, usmierzają się niechybnie cała Arragonia i Katalonia. M. Lannes i G. Gouvion S. Cyr naprzód postępują

do Andaluzji i Walencji. Król Józef przedsięwziął podróż do Sewilli stolicy Junty szrodkowej. Już Mar: Lannes wysłał brygadę piechoty do Badaioz w Extremadurze na granice portugalskie dla rozproszenia włoceńców zgromadzonych tam po rozbiciu wojsk w Tudela i Cuenca. Przejeżdżający zapowiadają że G. Mermet wtargnął do bogatego miasta portugalskiego Oporto, gdzie Anglicy mieli dawniej najznaczniejszy po Lizbonie handel i skład towarów. W Corogne śpiewano uroczyste Te Deum. Ustanowiona będzie kryminalna Junta dla sądzenia zbrojnych buntowników, szpiegów, i na stronę zaciągających żołnierza; a ci we 24 godzinach osądzeni i powieszeni być mają. Wszyscy officerowie, wodzowie i urzędnicy cywilni, którzyby w trzy dni na piśmie lub ustnie po ogłoszeniu niezaprzysięgli na wierność, utracą stopień miejsce i dochody. Półkownik Maurice, jeden z najbogatszych obywateli hiszpańskich, otrzymał pozwolenie powrócić z niewoli z Bayonne do Madrytu. Do Cadix przybył z Havanah okręt liniowy Fiorenzo ładowny tabaką; przyniósł razem w gotowiznie 50 t. dolarów. Admirał Purwis krąży przed portem z 3 liniowcami okrętami angielskimi. Powiadają że w tę stronę płyną Anglicy, którzy w Lizbonie siedli na statki pod G. Mackensie w liczbie 6 t. ludzi. Na rzece Tagus znajdują się 5 liniowe okręty angielskie Conqueror, Berkeley i Ganges. Anglicy spalić mają okręty, którychby uprowadzić niezdolali.

PARYŻ d. 28 lutego. Urządza już administracyę armii reńskiej. Główna kwatera Mar: Davoust ma być przeniesiona do Bamberg, później do Norymbergi. Dywizye Morand i Gudin, które dawniej do 5go korpusu należały, opuszczają swoje stanowiska. GG. Friand i d'Espagne z regimentami swoimi dotąd stojący w Xięstwie Bareuth ruszyli, udając się ku południowi. Toż samo uczynią wojska w Hannoverze rozłożone. Wojska wewnątrz kraju naszego rozkwaterowane wystąpiły w pole ciągnąc ku Renowi. Z okoliczności tego wszystkich wojsk poruszenia, przypominamy 1805 r. wypadki; mianowicie wyątek z dzieła pisarza włoskiego Scrofani o nieszczęściach domu austriackiego, o klęsce zadanej pod Ulm, o opanowaniu Wiednia a ztąd o smutku i rozpaczach rodziny cesarskiej, która przymuszona była opuszczać stolicę ulubioną bez nadziei powrotu; o podbiciu Włochów, Tyrolu, Austrii, o zachwianiu w wierności Węgrzynów, i o wyniszczeniu Czechów. Przypominając te wypadki; czynią pisma smutne wnioski na przypadek zerwania przyjaźni między Napoleonem a Franciszkiem. Nie zgłębiając nie pewney przyszłości to wiemy że Cesarz austriacki kazał już wstrzymać opłatę długów należnych Hollendrom od Austriaków. Obywatele Amsterdamscy, którzy niedali żadney przyczyny do skargi, którzy owszem wielkie czynili wygody pożyczając cesarskim poddanym, czują w tém zawieszeniu opłaty wielką krzywdę i tém więcej cierpią, że niedawno stracili wiele na sposobie odmienionym wypłaty.

Imperatorska fregata Semillante pod sprawą kapitana Motard po sześciolietniej żegludze

powróciła do Francji. Kontr Admirał Linois wyprowadził ją z Brestu z eskadrą. Odłączyła się później. W Sillabar zabrała pod ogniem baterji 7 okrętów nieprzyjacielskich, bogato ładownych. Spaliła magazyny kompanii angielskiej 20 mill: wartujące. Pierwsza ostrzegła osady hiszpańskie w Azji o nieprzyjaznych krokach Anglii w Europie przeciw Hiszpanii. W odnodze bengalskiej zabrała 5 okręty angielskie 4 mill: szacowane. W 6cioletnim krążeniu ubiegła na morzach Indyjskich mil 52 t. stoczyła 5 szczęśliwych bitew, i szkody na 28 mill: nieprzyjaciółom zrobiła.

Dnia 25 odprawił Imperator w Tuilleries wielkie popisy 10 t. gwardji. Chodził piechotą 4 godziny. Jeden młodzieniec wyskoczył z szeregow, chcąc upaść do nog monarsze i podać prośbę. Officerowie gwardji i poticyi wstrzymali przedzierającego się młodzieńca. Imperator postrzegł rozruch i wkrótce przez zwykłą łaskawość darował i przebaczył zuchwałemu, owszem kazał przyjąć prośbę, którą natychmiast przeczytał. W czasie popisów zapalił się pałac Brionne, lecz w momencie pożar ugaszony został. Imperator był na polowaniu. O podróży do Mediolanu mówić przestano. Lecz głoszą że Królowa Bawarska i Württembergska przez gońców uwiadomione zostały o przybyciu w tamte strony Imperatora. Tém czasem Senat zwykany został raz drugi: odbył posiedzenie w ważnych okolicznościach; lecz niewiadomo co postanowił.

Róża Liberti Barreau żona żołnierza Layac, obierała w Departamencie Marengo dobra swemu mężowi wyznaczone przez Imperatora z funduszu Weteranów. Ta amazonka służyła wraz z mężem w kompanii grenadierów 65go regimentu liniowego od roku 1792. Była roku 1793 w szturmie reduty hiszpańskiej na Pirynach pod Briaton: zimną krwią widziała śmierć brata, oraz skaleczenie męża swego, i nieprzestawała walczyć aż reduta zdobytą została; wtenczas oddała się czułości, obmyła rany męża łzami, i na własnym ręku zaniosła go do szpitalu. Imperator uwiadomiony o wszystkim co dokazywała na wielu kampaniach przez lat 14 nazwał ją grenadyerką 65go regimentu, uwolnił od służby z pensją coroczną 100 franków. W żadney rozprawie nie była raniona. Żyje teraz szczęśliwie z mężem i 5 dziećmi w dobrach weteranów — Dwie kompanie 4go regimentu Szwajcarów po 3 miesięczney żegludze przybyły z Portugallii do Quiberon. W Oporto wieśniacy ukamienować chcieli tych Szwajcarów — Wojska hollenderskie w Hiszpanii będące iść mają do Portugallii.

FRANKFURT d. 20 lutego. Listy z Norymbergi donoszą o poruszeniu wojsk austriackich w Czechach. Ma się zgromadzić armia jedna na granicach Bawaryi, druga pod Eger. Na wielu miejscach zakładają magazyny. W Pradze oczekują przybycia Arcy X. Ferdynanda. Drugie listy twierdzą że w Amberg zgromadzą się wojska bawarskie i staną tam obozem pod dowództwem G. Isenburg. Do Neuburga nad Dunajem przyszły 2 regimenta francuskie. Dnia 24 regiment gty niedawno ztąd ruszony przez Lech przeprowił się w okolicach Auszpurga. Dziwią się Bawarczyko-

wie piękności ludzi i koni. Dnia 25 przybył do Aszpurga sam G. Oudinot z całym sztabem swoim: za nim wciągnęła kolumna od 2 t. grenadyerów i na ulicach popisy odbyła. Trzy pozostające kolumny wkrótce nadciągną. Odnawia się pogłoska że cały ten korpus, za zmniejszeniem śniegów w Tyrolu, do Włoch przydzie: dziś albowiem na 4 i 6 stop powierzchni cała Tyrolu śniegiem jest przykryta. Regimenta bawarskie ruszyły już do tej prowincyi. W całej Bawaryi rząd nakazał ścigać i łapać włocegow, podeyrzanych i szpiegów, którzyby wzniecić rozruchy usiłowali. Officerowie wysokiey dystynkcyi nieprzestannie przebiegają z Wiednia do Paryża i nawzajem. Dnia 25 przebiegli Graf Mier i Officer sztabu Estournet. Wszystkie woyska Westfalskie ruszone ciągle maszerują pośpieszając na miejsce przeznaczenia. Woyska francuzkie przez Ren do Szwabii przechodzą. Drugie w Neapolu zbierają się: zaciąg ochotników jest wielki w tym kraju.

Koni będących w Wiedniu liczą 10 t. wszystkie zdadne do użycia w potrzebie. G. Merveld wyjechał do Gallicyi. Młodź szlachecka w państwie austriackim idzie do obozów: między innemi za ochotników poszli w służbę Trausmandorf i Kinski. X. Wirtemberg będzie komendantem Wiednia. Feld-marszałek X. Rosenberg do Czech wyjeżdża dla objęcia głównej tam komendy. Feld-marszałek Chasteler oddawszy dowództwo twierdzy Comorn Polkownikowi inżynierów Dedovich i onemu poruczywszy dokończenie robot koło fortyfikacyi przybył do Wiednia: niewiadomo gdzie ten wódz rozkazywać będzie. Z Leybgwardyi niemieckiej i węgierskiej poszła szlachta do półków polowych: pozostałe więc konie więcej dającemu przedane zostały. Węgrzy ni mają nową dla Cesarza uformować gwardyę z najdostojniejszych familii szlacheckich. G. Mayer złożył urząd G. Kwaternistrza, będzie komendantem w Brodach. W ostatnim woyska awansie otrzymali stopnie wyższe bez żadnej różnicy urodzenia wszyscy żołnierze, kadeci, i unterofficerowie, którzy tylko okazali pilność i gorliwość: wszyscy zasłużeni zostali officerami bez względu na przywileje szlacheckie. Gotowizna w Austrii jest rzadka: za jednego dukata placą bankocetlami 15 ryńskich to jest 52 złote polskie. Obligacye bankowe były spadły do 75 lecz podniosły się do 76 i pół. Regimenta Węgierskie koło Wiednia codziennie przechodzą jedne za drugimi. Wielką liczbę zaciągając: kazał rząd austriacki rekrutow po wszystkich prowincyach: mianowicie wielki jest zaciąg chrześcian i żydów w Gallicyi. Anglicy często pokazują się pod Tryestem. Wszystkie woyska regularne i milicje w pole idą: pierwsze tylko bataliony milicyi miast przedniejszych zostaną, czynić mając z korpusami obywatelskimi służbę załogową i transportową; a to uczyniono iedynie przez wzgląd na znakomite osoby handlem i ważnemi interessami zajęte, które w pierwszych batalionach znajdują się. Widać wielkie poruszenia w woysku austriackim, które ciągnie ku zachodnim granicom monarchii. Mówią że

Arcy X. Antonima wyjechać do iedney wielkiej stolicy.

Z drugiej strony woyska bawarskie, Xiążąt ligi reńskiej w niemnieyszym są poruszeniu. Woysko francuzkie, które stało w Erfurcie i okolicach ciągnie przez Turynię do Frankonii. Mar. Bernadotte X. Pontecorvo stojący w Hamburgu i okolicach otrzymał rozkaz wyciągnięcia w pole. Nieprzestają mówić o przybyciu woysk hollenderskich. Głoszą że Imperator francuzki domagał się u Cesarza austriackiego o zawieszenie nagłego uzbrojania masy ludu całej monarchii, lecz nie wiadoma odpowiedź, widać iednak iż bynajmniej nie wstrzymano zbierającego się woyska i milicyi. Wiadomość przez gazetę przeburską dana o podpisanym w Jasach pokoju jest zawczesną. Król Duński ma przedsięwziąć wyprawę do Szwecyi: na ten koniec zgromadzono znaczną siłę pod Kopenhagą i wiele statków przewozowych.

LONDYN d. 18 lutego. W Corck gotujemy wielką wyprawę. Przyszło tu z Portimonth 40 statków przewozowych. Eskadra, na ktorej wypłynęło woysko pod GM. Cherbroocke, rozprzozoną została przez nawalność. Wódz ze sztabem do Corck powrócił. W Cadix aresztownno wiele osob podeyrzanych; G. Morla za zdrajcę ogłoszony. Część woyska naszego w okolicy Gibraltaru popłynęła z Lisbony. X. Norfolk srożył się w Parlamencie przeciwko ministrom, iż nieuratowali flotty ferrolskiej, która francuzom dostała się, a zatem wnosil ażeby pozostałe okręty hiszpańskie uprowadzone były na miejsca bezpieczne do Maiorki, Minorki, lub do Ayres; lecz wniosek bez skutku pozostał. Drudzy iednak rozumieją że wyprawa z Lisbony w tym celu przeciw flocie w Cadix przedsięwzięta. G. Ferguson i wielu innych officerów płynie na okręcie Hibernia do Gibraltaru. Fregaty nasze Melpomene i Diamond przyniosły z Vera Cruz do Cadix 3 mill. 501552 piastrow. Okręt liniowy Algesiras przybył z depeszami z pod Cadix do Portsmouth. W Irlandyi pod Limerick wielki zapas pik znaleziono. Na miejscu X. York, który jest całej siły lądowej naczelnikiem, ma być ustanowiona komisya, iak była za czasow Anny. Mówią że X. York wezwany będzie do examinu. Melville złożył urząd nim jego proces był zaczęty.

W Parlamencie wniosek Grenville o zniesienie rozkazów gabinetowych krępujących handel Ameryki; wsparł Lord Sidmouth mówiąc że Anglia przez narzucenie cła na okręty neutralne i przywłaszczenie prawa ich przetrzysania dała powód Ameryce do włożenia embargo na wszystkie statki; azatem do zerwania wszelkich z handlu korzyści. Sprzeciwili się Bathurst, Melville, którzy mówili że być nie może ażeby Amerykanie bezkarnie towary z osad nieprzyjacielskich przenosili do portów naszych nieprzyjaciół: że nieścieszniąc w tém punkcie iednym praw neutralnych, nieprzyjaciele uwolniliby się od wszelkiego cierpienia; że pierwey Embargo nastalo w Ameryce niżeli wyszły gabinetowe rozkazy, że naresztę Anglia obeydzie się bez Europy i Ame-

ryki mając z Kanady więcej lepszego drzewa niżeli z Europy, że tym sposobem Anglia opędzając własne potrzeby własnymi bogactwami ugruntuje udzielną swoją i niepodległość. Niepokonany temi dowodami Grenville odwoływał się do postępowania nieśmiertelnego Pitta, który związek z Ameryką nad wszystko przekładając zawarł święty traktat 1783 a zatem wywodząc szkody z przerwane go handlu zadawał ministrom niezdarność niebiegłość i niewiadomość zupełną. Parlament odrzucił wniosek 115 głosami przeciwko 75, a zatem utrzymały się rozkazy gabinetowe. Na wniosek Graffa Leverpoole o komunikacyą instrukcyi danych wodzom w Hiszpanii, zezwolono. Rozbiór sprawy X. York, wyznania Pani Clarke, słuchał lud zgromadzony na galleryach z niezmierną ciekawością.

Miedzy złożonemi papierami, co do negocyacyi o pokoy, znalazł się kopia z Erfurtu pisanego listu w treści „Europy interes nas do Erfurtu sprowadził. Chcemy przychyliwszy się do życzeń i potrzeb wszystkich krajow, szukać w pokoju z W. K. Mością lekarstwa na nieszczęścia rodzaj ludzki trapiące. Tym listem szczere chęci wynurzamy. Skończyła się i już odnowić się nie może wojna krwawa, która zniszczyła niektóre państwa w Europie i rozmaite odmiany zrobiła. Przyczyny tego szukać należy w stanie nędzy i niespokojności, w którym największe narody przez upadek handlu pogrążone zostały. Mogą zayść większe odmiany, lecz te będą ze szkodą narodu angielskiego. Zaklinamy W. K. Mość ażebyś usłuchał głosu ludzkości, a powściągnął namiętności, wmyśli, iż wszystkie interesa pogodzone być mogą, iż nakoniec utrzymają się tym sposobem będące mocarstwa, oraz zapewni się szczęśliwość Europy i pokoleń, na których czele Opatrzność nas postanowiła.

DREZNO d. 11 Marca. Fryderyk August Król nasz oczekiwany iest tu z niecierpliwością: spodziewamy się, że, jeżeli nie zaydą przeszkody, wyjedzie z Warszawy 4 kwietnia i tu d. 16 przybędzie. Wyprowadzać zakazano konie z krajow naszego Króla pod karą 50 talarow. Poruszenia w Czechach powszechną troskliwość zaymują. Wyporządzamy zamek Weynsfeld na przypadek wojny. Dopelniono u nas wszystkich regimentow rekrutami; przywołano urlopowanych; przygotowano wszystkie potrzeby; słowem całe woysko gotowe iest ruszyć zadany m hasłem. Już niektóre regimenta przyszły do tej stolicy. Dwa są obozy w Saxonii i Luzacyi. Poseł austriacki Weysenberg przybył do Berlina. Arcy X. Karol Generalissimus miał stanąć d. 25 w Pradze, z kąd załoga wyciągnęła. Cieszy nas doniesienie iedney osoby spokrewnionej z dworem austriackim że błędy tameczne ugodą zostaną umorzony. Jeszcze nie zagoiliśmy rany ostatney wojny, iakież klęski gdyby na nas uderzyła nowa, która tym okropniejsza im położenie nasze nieszczęśliwsze. Dnia 9 ordynans Imperatora Chłapowski przyniósł do Warszawy do Króla list własną ręką Napoleona pisany. W Gallicyi urządzona milicya wychodzi do obozow; zaciąg wielki rekrutow: zakładają znaczne magazyny: listy na granicy przezierają. Wszystko zapowiada wielkie Austrii przygo-

towanie. Woysko naszego Xiążęcia od 4 tygodni na stopniu iest wojennym: iazda stoi nad rzeką Pilicą, która iest ścianą graniczną od krajow austriackich. Gońce nieprzestają biegać między Paryżem, Warszawą i Erfurtem. Półkownik inżynierow Pelletier rządzi szkołą artyleryi i inżynierow. Pod Kaliszem budują monument dla Napoleona; a na trakcie Poznańskim o ćwierć mili od Międzyrzecza ma być wystawiona brama tryumfalna. Przybycie Imperatora do Paryża pociesza strwożone umysły.

G. Fiszer wysłany do Paryża powrócił od Napoleona do Warszawy. Król mianował adiutantami przy boku swoim Półkownikow X. Michała Radziwiła, Stanisława Potockiego, Turnę, Paszkowskiego i Pakosza.

W Warszawie dawno zapowiadziany Sejm, już się rozpoczął. D. 9 marca 60 posłow i 39 deputowanych zaprzysięgło w kościele katedralnym S. Jana na wierność i posłuszeństwo Fryderykowi Augustowi, który na tronie otoczony Ministrami, Radcami, Referendarzami, Prokuratorem, Urzędnikami dworu i Adiutantami przysięgę przyymował. Przy czym Arcybiskup Gnieźnieński pontyfikalnie celebrujący miał przemowę wymowną, w której wychwalał wierność i patriotyzm narodu, uwielbił dobroć i cnoty Fryderyka oraz całej dynastyi Sasow, i zachęcał do pobożności męstwa i stałości przodkow, a nakoniec wszystkim błogosławił. Po przysiędze Hrabia Ostrowski poseł warszawski tłumaczył przywiązanie narodu do Króla gorliwość obywatelow o dobro kraju, uznawanie władzy zwierzchniczej i oświadczył nieograniczoną miłość od poddanych dla najlepszego z Panow — Spiewano potem Te Deum; tém czasem odzywały się działa aż do 101 razu. Po nabożeństwie rozeszli się z kościoła, do domow.

Dnia 10 udał się Król z dworem i Sejm cały do Katedry. Odprawiła się msza czytana. Światły i wymowny X. Woroniecz Kanonik warszawski, radca stanu, miał kazanie, w którym porównał swoją oycyznę do ludu Izraelskiego, a Napoleona do Cyrusa; wziął text z księgi 1szej Exdrasza od słow „Stała się proźba nasza u Pana, że nam zostawiono ostatek i dana nam iest podpora na miejscu iego świętém: i oświecił oczy nasze Bóg a dał nam żywot,“ mówił o pożytkach konstytucyi, o dobroci Króla, o baczności na przyszłość. Zywe mi kolorami przedstawując dzieje krajowe aż do łez rozrzewnił słuchaczow. Po kazaniu Biskup in pontificalibus zaintonował Veni Creator. Po nabożeństwie Król z dworem udał się na pokoje, Senat do swojej izby a posłowie i deputowani poszli do izby polskiej. Minister wnetrzny JW. Łuszczewski z referendarzami rady stanu wskazał kolej zasiadania miejsc przez Departamenta Warszawski, Poznański, Kaliski, Bydgoski, Płocki, Łomżyński. Przeczytał nominacyą JW. Ostrowskiego na Marszałka seymowego, oddał iemu laskę i listę Posłow oraz Deputatow, przyczem krótko przemówił się z pochwałą Króla narodu i Marszałka. Obiwszy Marszałek styr izby zweryfikował listę — Tém czasem zebrany Senat wysłał 4 Senatorow na przeciw Królowi; Prezes z Sekretarzem u drzwi przyieli monarchę, który wraz na tronie zasiadł otoczony zwyczajnym dworem. Reszta później.

DODATEK

DODATEK Nro 21.

DO GAZETY KURJERA LITEWSKIEGO

w WILNIE dnia 15. Marca ROKU 1809.

KALENDARZYK POLITYCZNY.

Na Rok 1809. Cena zł. 3. gr. 10.

Zawiera w sobie, Kalendarz zwyczajny —
Familie panujące. Imperatorski Wileński Uniwer-
sytet, Wydział szkół tegoż Uniwersytetu w ośmiu
Guberniach — Przy każdej szkole umieszczeni
uczniowie celujący w naukach z roku 1808 —
Towarzystwo Medyczne Wileńskie — Towar-
zystwo Dobroczynności. Duchowne Kollegium —
Archidiecezją Mochilewską — Diecezją Wileńską
Zmuydzką — Zytomirską — Kamieniecką — Dye-
cezye Katolicko-Unickie. Gubernie z powiatami i
wnich będącemi Subseliami — iako to Wileńską —
Mińską — Kiiowską Podolską — Wołyńską —
Witepską — Mochilewską. Litewski Pócztant z ca-
łym na ośm Gubernii wydziałem — Ewangelic-
kie Konsystorze i t. d.

Podaje się dowiadomości że pod Nr. 162 za-
mierzami po Rochitaskiem iest Młyn i Łazienka
do wypuszczenia w arędę roczną od S. Jerzego
roku idącego, ktoby czy iedną z tych budowli czy
obie arędownać sobie życzył, ma się zgłosić do
samego właściciela w domu Pacowskim na placu
mieszkającego —

Folwark w Pcie Trockim o mil 11: od Wil-
na Mostołowicze zwany, dziedziczny, iest do arę-
dy; ludzi rolniczych czyli Dymów 15. a ciągłych
4rodniowych 17 posiada; wysiewu Pszenicy ozi-
mey i letniej w gruntach sposobnych, oraz w łą-
kach Grądowych obfitych; zbioru Siana ma do-
syć; i Wody: Lasu, zupełny dostatek; ktoby ży-
czył kontaktować może trafiać do dziedzica w
tymże folwarku mieszkającego traktem iadąc
dawny Królewieckim, pod miasteczko Butry-
mance. — W tymże Folwarku iest Młyn o 2. kamie-
niach, 3ci Falusz bądź do arędy 6 letniej, bądź
posiadania prawem Euphitentycznym na lata umo-
wione — bądź na koniec do kupna wieczystego
pod zgodnemi warunkami z dziedzicem folwarku —
może mieć przyłączone grunta łąki wiele ich ze-
chce — Niemniej propinacye z karczem umawiać
i trzymać. — Obszerniejszą o tym wiadomość
może zyskać od JP. Sledzińskiego Kupca miasta
Guberskiego Wilna. —

Na uczynione przez W. Klukowskiego Rot-
mistrza powodem podania Bilansu w skutek De-
kretu Magistratowego od Szlach; Ruski iakoby
długu na W. Szumskim rubli dwadzieście kilka
tysięcy wyiśniającego oświadczenia i onego przez
druk tytułem Awizacyi ogłoszenia W. Szumski
niniejszym powszechność objaśnia — Prózne i
Jmaginacyjne Pretensye Ruski zastosowanie do W.
Szumskiego żadney uwagi ani w Publiczności, ani
w Kredytorach samegoż Ruski ziednywać niemo-
gą, iest tu raczej pozor którym upadek handlu
nadstarczyć pragnie — Niech się zastanowi Rus-
ko że od Szumskiego żadnego niema wełnu obli-
gn ani karty, za towary również w Sklepie za-
winionym niezostał — skoro więc tych iako isto-
tę długu stanowić mogących niema dowodów i
onych w podanym do Awizacyi bilansie nie po-
mieścił, przeto naliczona wyżej poszczególniona
summa niedoyrzała tylko Jmaginacyi może być
płodem — Jeżeli zaś rościć oną Rusko ex re zało-
żonego na wódkę, iego własnością umianowaną, a-
resztu, toć i tu niech się w czyta w Dekret Ziem-
ski Oszmiański, w którym aby wykróczył Szumski
niepowiedziano, owszem oczewiście rozwiązując,
areszt w proporcją Summy na wódkę założony

podnosząc, oną samemu Rusce wyprzedawać doz-
wolono, a Rusko uskutecznił — gdyby zaś ten-
że areszt nie prawnie był założony; toćby Sąd
Ziemski Oszmiański bezkarnie Szumskiego nie-
pozostawił, a skoro tego nieuczynił więc i Aresz-
towanie przez Szumskiego dokonane, prawym
być uznał — Niema zatym Rusko powodu i szu-
kania upróżdżonej na W. Szumskim Summy
gdy mu oney w żadnym względzie niezawinił —
i nim tego oczewiście w miejscu swoim; W.
Szumski Rusce dowodzić będzie; tym czasowie
aby nieudził wymyślonemi fałszami Rusko po-
wszechności, niniejsze do Gazet podaje ostrze-
żenie. —

Podaje się do wiadomości Publiczney, iż po-
zmarłym Wóycie Sądowym Miasta Wilna Niko-
demie Przemienieckim będą sprzedawane przez
publiczną Licytacją Szpichlerze zdalszemi zabu-
dowaniami z placem dziedzicznym w Mieście Wil-
nie na Łukiszkach nad brzegiem rzeki Wilii sy-
tuowane, oraz siemie lniane, Pienka, Sol w
Beczkach biała i szara Królewiecka i inne niektó-
re artykuły; do iakowey Licytacyi naznaczają się
trzy terminy pierwszy w dniu 15 dgi w dniu 18
trzeci i ostatni w dniu 21 Miesiąca następującego
Kwietnia 1809 Roku — Życzący sobie kupi we-
źmie informacją o wszystkim od WJ. Pana Szy-
mona Gieca Burmistrza MWilna na Niemieckiey
ulicy pod Nrem dawnym 583 a terazniejszym 89
mieszkającego — Akt Licytacyi na Łukiszkach
w miejscu położenia budowli pod sprzedaż idą-
cych i tamże znajdujących się Towarów w górze
wyrażonych; w oznaczonych terminach od godziny
6 z południa trwać będzie, do iakowego miejsca
Jmśc Ambieniei zbierać się zechcą; przy tym uwi-
adamia się, iż żądający po iedney lub więcej Be-
czek kupić Soli w każdym czasie od dnia dzisiej-
szego, aż do ostatniego terminu na wyprzedż
determinowanego, za przyzwoitą ceną może do-
stać, u JPana Konstantego Woysiada Komissanta
byłego handlu Przemienieckiego mieszkającego w
Domie Onegoż, pod którego wiedzą znajduje się
Dnia 4 Marca 1809 Roku w Wilnie —

Trzy folwarki dziedziczne o 50 wiorst od
Wilna na trakcie od Rygi idącym położone, dy-
mów 64 w sobie zawierające, mające grunta,
łąki i lasy w gatunku naylepszym, w iednym obre-
bie, zewsząd ograniczone, są do sprzedania na
wieczność, albo na arędę kilkoletnią lub zastaw,
razem czy pojedynczo: umowa o nich w dniu 19
terazniejszego miesiąca Marca może nastąpić —
Ktoby zatym życzył w tym dniu układ robić, u-
dać się ma do Kamienicy W. Sędziego Szadur-
skiego, naprzeciw faciaty Kościoła Katedralnego
pod Nrem 300 położoney, w której ma mieszka-
nie niżej podpisany, do traktowania o też fol-
warki moc zupełną mający — Jan Łopata.

Mińskiej Gubernii Pttu Słuck: Hieronim Ody-
niec uwiadamia: że po zesłym Bracie Stryechno
rodzonym Mikołaiu Odyńcu Regencie Ziem: Troc-
nim z prawa bliskości krwi nad pozostałym Po-
tomstwem nieletnim Leonem Synem i Jzabellą
Córka Odyńcem i Odyncowną, oraz nad całym na
nich spadającym majątkiem podług przepisow pra-
wa biorąc się do Opieki, wszystkich interessują-
cych, a mianowicie JWW. i WW. Debitorow ze-
szłego Mikołai Odyńca, iż nim do tey opieki z
prawa natury iemu należney przez exekucją
weydzie, tym czasem ażeby ciż JWW. i WW. De-
bitorowie którzy za obligami od siebie zesłemu
Mikołaiowi Odyńcowi wydanemi są dłużnemi win-
dz

nych Summ ani w Kapitałach ani w procentach nikomu pod żadnym tytułem do tej opieki illegalnie wdzierającemu się nieopłacali, obligów nie przemieniali i w żadne obliczenie niewchodzili ostrzegając, niniejsze ogłoszenie i ostrzeżenie ażeby doszło one przez Gazety publikuie — Takową wiadomość podając do Kuryera Litt: podpisuję Datt. 1. Mar: 1809. w Musiczach. H. Odyniec.

Sąd Taxatorsko-Exdywizorski w dobrach Sołłach w Powiecie Oszmianskim położonych exystujący, w terminie z odkładu pierwszo-ziadowym dekretem swoim naznaczonego przypadłym na dniu 20 Fehruar: roku idącego do dóbr Sołł przybywszy, ciągle Sądownictwem zajmując się dotąd nie których stron głosów produktowych już wysłuchał, że zaś dekret remissyyny Sądu Głł: nie uważając na niestanność lub odeyscie którekolwiek strony rozsądzenie sprawy z przywiedzeniem dekretu Exdywizor: do exekucyi snb abmissione pretensyi niestawiających polecił. — Pzzeto tak kredytorow i pretensorów byłego Pissarza Ziem: Oszmian: Stanisława Pozniaka i do jego antecessorów stosujących, iako też i samego debitora przez ninieyszą awizacyą ostrzega, ażeby sami przez się, lub przez plenipytentow swoich do Sądu Exdywizor: niezwłocznie pod strata i upadkiem pretensyi stawali, a Sąd Exdywizorski ile możności nayrychley śpieszyć przed się bierze do wzięcia w pryncypalną namowę. — Działo się na sessyi Sądowej w Sołłach Marca 11 1809 Roku.

Do Xiegarni F. Hesselbacha przybyły różne książki nowe i mapy geograficzne, między które mi mappa Rosyi zł: 30 — i mappa Xięstwa Warszawskiego zł: 9. — Katalog xsiążek w krótcie rozdawanym będzie bezpłatnie. Amatorowie udać się raczą do Kamienicy JP. Gutta Aptekarza na Zamkowej ulicy.

Sąd Głł: Wremienny zaczął wołać rejestra spraw Radziwiłłowskich, Sąd Główny ciągle ogłosił wyrok w sprawie Bieńkuńskiego i Wazyńskich.

W xiegarni Uniwersytu następujące znajduią się książki.

Naturalista dla młodzianckiego wieku, Dzieło przeznaczone na dopełnienie i ciąg xsiążeczki dla Młodzianckiego wieku; zawierające wiadomości początkowe, niezmiernie atoli ciekawe, o Płazach, Tworach czworonogich, łaiorodnych i Wężach Rybach, Slimakach nagich i muszlowych, tworach skorupnych i rodzaju robaków, robakach zewnątrz i wewnątrz ziemi żyjących, iako to Piiawki, Smoczykach, Samotnikach, Niedzwiedziatych, Gwiazdach morskich, Głowach Meduzy, Polipach, Koralach i innych podobnych tworach. Z opisem tych, które stawiają naymocniejszy powab, i mają naywięcej zalety i użytności dla młodzieńczego wieku. Przez J. B. Poujoult. Dzieło ozdobione stą wyobrażeniami wystawującemi twory w nim opisane. Przełożone z Francuzkiego ięzyka. Po polsku i po Francuzku. in 8vo 1807.

z obrazkami illum:

Początki czytania, do pojęcia dzieci płci oboiej, z przydanemi wiadomościami, moralnemi, geograficznemi, fizycznemi i historyi naturalney, tudzież pierwasłkowemi zasadami ięzyka Francuzkiego. Dzieło pożyteczne domom wychowania Młodzieży, szkołom publicznym i rodzicom. Przełożone z czwartego wydania Francuzkiego pochwalonego od naylepszych grammatyków, i zupełnie przerobionego przez Autora P. Arnauld po polsku i po francuzku in 8vo 1807

zł: 12 gr: 20.

Podróże do Anglii, Szkocyi i Irlandyi, odbyte przez P. P. Forster, Józefa Bakns, Doktora Johnson i innych. 1807. opranwe.

zł. 8 gr. 20.

Podróż do Francyi, przez Wilhelma Vraxal. Z przydatkami ważnemi wyjętymi z dzieł P. P. Moore, Artura Joung. i wielu innych znakomitych pisarzów, 2 Tomy. 1807 opraw.

zł. 17 gr. 10.

— Mungo - Parka w głąb Afryki w roku 1795, 1796 i 1798. Ułożona dla zabawy i oświecenia Młodzieży przez P. Campe, a na Polski ięzyk przełożona przez H. K. 1807 opraw.

zł. 8. gr. 20.

— i przewiezienia sławnego Barriagtona do Botany Bay w Nowey Hollandyi. Ułożona dla zabawy i Oświecenia Młodzieży przez P. Campe, a na Polski Język przełożona. przez H. K. 1807. opraw.

zł. 8. gr. 20.

Podróż do Włoch przez P. Moore; z przydatkami wyjętymi z Woiażów P. P. De La Lande, Adisson, Baretti, Coyer, Missson i innych. 1807. opraw.

zł. 8. gr. 10.

Podrzutek czyli historia Tom Dżona. Tłómaczenie z dzieł angielskich Pana Fielding 3 Tomy. 8. 1804.

zł. 26. gr. 20.

Poselstwo Hugona Boyd do Kandy, stolicy wyspy Ceylan w roku 1782. Ułożone dla Zabawy i Oświecenia Młodzieży przez P. Campe, a na Polski Język przełożone przez H. K. 1807. opraw.

zł. 8. gr. 20.

Prémices de la jeunesse. Ouvrage élémentaire en françois et en polonois. Orné de 28 gravures prêts á piquer la curiosité des Enfants. Nouvelle et seconde edition, en français et en polonais. in 8vo 1807 relie

zł. 8. gr. 10.

Przyjaciel Gospodarzy i Ogrodników. Dzieło zawierające wiadomości do pojęcia łatwe, a doświadczeniem stwierdzone, tudzież prawidła ogólne i szczególne chodzenia koło roli i ogrodów; napisane w ięzyku Francuzkim przez P. G. Poinsoł, Członka towarzystw rolniczych Francuzkich i Szwaycarskich 2 Tomy. Z kopersztynchami. Tom. I. Rolnictwo. Tom. II. Ogrodnictwo. gr. 8. 1807

zł. 22.

Nowy Robinson, dzieło dla zabawy i nauki Dzieci podług Niemieckiego oryginału przez Campe. z fig. illum.

zł. 12. gr. 10.

Władysław Bliński czyli Falszywy, zapal do Sztuki i umiętności. in 18 1808.

zł: 3. gr. 10.

Arsaces i Izmenia, czyli Minister iskich mało, Historia Wschodnia z dzieł Pana de Montesquieu in 12mo w Krakowie 1804

zł. 2 gr. 10.

Słowo przeszley szarady Paw — lin — ka

S Z A R A D A

Pierwsza liczba dwie drugie człowieka oblicze, Chcąc zgadnąć, do miast głównych udawać się życzę.

Cena targowa.				
Od d. 9 Marca do d. 15 tegoż				
				Rub Kop
Beczka Zyta	-	-	-	9. 90.
Pszenicy	-	-	-	18. —
Jęczmienia	-	-	-	8. 40.
Owsa	-	-	-	6. —
Grochu	-	-	-	9. 60.
Faska Masła	-	-	-	5. —
Asygnacya 100 Rubli	-	-	-	49. —
Dukat	-	-	-	3. 32.